

Aan de minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer B. van 't Wout
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum: 25 januari 2021
Kenmerk: Rli-2021/161
Bijlage: 1
Contactpersoon: dr. Ron Hillebrand
Telefoon: 06 15359234
E-mail: ron.hillebrand@rli.nl
Betreft: Rli-advies 'Waterstof: de ontbrekende schakel'

Geachte heer Van 't Wout,

Met genoegen bieden wij u hierbij ons advies 'Waterstof: de ontbrekende schakel' aan. Dit advies wordt tevens aangeboden aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) concludeert in dit advies dat klimaatneutrale waterstof een cruciale schakel vormt in de toekomstige energie- en grondstoffenvoorziening. Maar de waterstofmarkt die hiervoor nodig is ontstaat niet vanzelf, daarvoor is een actieve inzet van de overheid nodig gericht op het creëren van de vraag naar waterstof, op de aanleg van infrastructuur en op het financieren van nieuwe technologie. Deze overheidsinzet is niet alleen noodzakelijk voor de verduurzaming van de Nederlandse economie, het draagt ook bij aan het Nederlandse verdienpotentieel.

De raad heeft zes aanbevelingen opgesteld met concrete maatregelen die de rijksoverheid naar het oordeel van de raad de komende tijd moet nemen. De aanbevelingen worden hieronder samengevat weergegeven.

Investeer op korte termijn in de totstandkoming van een hoofdtransportnet voor waterstof met import- en exportmogelijkheden

Een voorwaarde voor het ontstaan van een waterstofmarkt is de aanwezigheid van opslagfaciliteiten, import- en exportfaciliteiten en een transportnetwerk Zo'n landelijk dekkend waterstoftransportnetwerk komt niet tot stand zonder overheidsinzet.

Geef veiligheid en ook maatschappelijk draagvlak een explicietere rol in het beleid

De veiligheid van nieuwe waterstoftechnologie moet vooraf zorgvuldig en uitgebreid worden onderzocht. De overheid dient hiervoor budget vrij te maken. Dit is een cruciale randvoorwaarde voor de inzet van waterstof in diverse toepassingen in het publieke domein. Daarnaast dient de overheid actief aandacht te besteden aan het maatschappelijk draagvlak voor waterstof.

Stimuleer het ontstaan van de vraag naar klimaatneutrale waterstof

De overheid moet ervoor zorgen dat klimaatneutrale waterstof kan concurreren met niet-duurzame alternatieven. Het creëren van de vraag kan in theorie het beste door CO₂-uitstoot te beprizen. Omdat de internationale concurrentiepositie dat op dit moment echter niet mogelijk maakt, zijn voorlopig andere instrumenten nodig, zoals bijmengverplichtingen en fiscale stimulering.

Sluit bij de ontwikkeling van een waterstofmarkt geen vormen van waterstofproductie uit

De productie van 'blauwe' waterstof, gemaakt uit aardgas en industriële restgassen met afvang en

opslag van CO₂, zal een belangrijke overgangstechnologie vormen voor de komende vijftien tot twintig jaar.

Biedt financiële ondersteuning aan (productie)technologieën die het ontstaan van een Nederlandse markt voor klimaatneutrale waterstoftechnologie bevorderen

Diverse technologieën op het gebied van waterstof kunnen bijdragen aan het ontstaan van een Nederlandse klimaatneutrale waterstofmarkt: gecombineerde afvang en opslag van CO₂, gecombineerde energieopwekking en waterstofproductie uit wind-op-zee, waterstofopslag in zoutcavernes en de productie van brandstoffen op basis van waterstof.

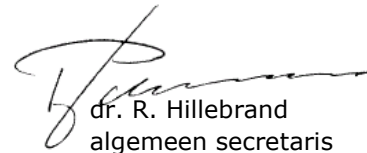
Zet actief in op samenwerking in EU-verband en met buurlanden en ontwikkel een sterkere internationale oriëntatie

Vooraf de samenwerking met Duitsland en België, met landen rond de Noordzee, of in Pentilateraal verband zou verder moeten worden geïntensiveerd om te komen tot een gecoördineerde uitrol van de waterstofmarkt en een grote mate van voorzieningszekerheid.

Hoogachtend,
Raad voor de leefomgeving en infrastructuur,

ir. J.J. de Graeff
voorzitter

dr. R. Hillebrand
algemeen secretaris